

Proces Verbal Nr. 03 al ședinței de lucru - echipa din Iași

Data: 04.06.2020

Ora: 17:00

Locul: Online pe zoom.us

Ordinea de zi:

- deplasările interne și externe
- conținutul tematic al fiecărui capitol:
 - schimb de experiență“ între responsabilii de capitole privind contactele din cadrul echipelor și fundamentarea metodologică a cercetării - capitol cu capitol
 - problema acoperirii bibliografice în perioada imediat următoare
 - discuție de principiu: între dezideratul „epuizării“ materiei și acoperirea acesteia prin sondaje „țintite“ - cum se pot defini „țintele“ în acest din urmă caz.
 - discuție de principiu: raportul dintre introducere/generalități și studiile de caz; între cercetarea deductivă și cea inductivă
- noi comenzi de cărți.

Membrii prezenți

Prof. Univ. dr. Andrei Corbea-Hoișie – Facultatea de Litere

Prof. Univ. Dr. Iacob Gheorghe – Facultatea de Istorie

C.S. I Dr. Mihai Ceaușu - Institutul de Istorie “A. D. Xenopol”, Iași

C.S.I Dr. Flavius Solomon - Institutul de Istorie “A. D. Xenopol”, Iași

Conf. Univ. dr. Marius Bălan – Facultatea de Drept

Conf. Univ. Dr. Ana Maria Minuț – Facultatea de Litere

Conf. Univ. dr. Ion Lihaciu - Facultatea de Litere

Conf. Univ. dr. Casia Zaharia - Facultatea de Litere

Conf. Univ. dr. Ionuț Nistor – Facultatea de Istorie

Conf. Univ. dr. Ovidiu Buruiana – Facultatea de Istorie

Conf. Univ. dr. Adrian Vițalariu – Facultatea de Istorie

Lect. Univ. dr. Ana Maria Palimariu - Facultatea de Litere

Lect. Univ. dr. Francisca Solomon – Facultatea de Litere

Lect. Univ. dr. Iulia Zup - Facultatea de Drept

Lect. Univ. dr. Alexandra Chiriac - Facultatea de Litere

Asist. Univ. dr. Mihaela Aanei - Facultatea de Litere

Asist. Cerc. Dr. Marian Hariuc - Institutul de Istorie “A. D. Xenopol”, Iași

Dr. Nora Chelaru - Facultatea de Litere

Dr. Andreea Huțanu - Facultatea de Litere

Drd. Madalina Tvardochlib - Facultatea de Litere

Alexandra Pătrău – Facultatea de Litere

Stefan Mihaila - Facultatea de Litere

Membrii absenți: Drd. Mihaela Botnari – Facultatea de Istorie

Prof. Dr. Andrei Corbea-Hoișie deschide ședința cerând permisiunea participanților de a înregistra întâlnirea online în scopul întocmirii procesului verbal. Participanții își dau acordul în unanimitate.

Se anunță ordinea de zi și dl. Prof. Hoișie subliniază faptul că odată cu relaxarea măsurilor de restricție și deschiderea instituțiilor de cercetare și a bibliotecilor, membrii pot solicita fonduri pentru deplasări de cercetare în țară și în străinătate. Se explică apoi motivele pentru care s-a decis să nu se suspende desfășurarea proiectului (dezideratul continuității în activitate, dar și prudența de a nu întrerupe finanțarea, cu consecințe neclare), subliniindu-se faptul că, prin devansarea unor activități prevăzute ulterior, în locul celor de documentare dependente de deplasări, echipele fiecărui capitol pot deja să se gândească la trasarea liniilor metodologice și la o atribuire exactă a sarcinilor de lucru în vederea redactării.

Dl. Prof. Hoișie dă cuvântul Dlui. Ovidiu Buruiană care coordonează Capitolul I.3 (Germania și Austria / germanii și austriecii în imaginarul colectiv al României Mari (1918-1933). Studiu imagologic), subliniindu-se dificultatea acestui capitol. Dl. Buruiană nominalizează membrii echipei și menționează că din păcate workshopul ce urma să fie organizat la Cluj în această lună ar fi fost o primă fază cheie în trasarea liniilor generale ale capitolului. În urma acestui workshop era prevăzută o conferință (preconizată în toamna acestui an), prin care fiecare membru al echipei să poată să își expună rezultatele preliminare ale cercetării în funcție de zona geografică pe care a luat-o în discuție (Dr. Flavius Solomon – imaginea germanului în Basarabia, Dr. Mihai Ceaușu – în Bucovina, Dr. Ovidiu Buruiană și Drd. Mihaela Botnari – Vechiu Regat și Drd. Daniela Stanciu – în Transilvania). În urma acestei conferințe se preconiza publicarea unui volum care să pună cap la cap contribuțiile fiecărui membru, urmând ca principalele rezultate să fie sintetizate și publicate în volumul mare al proiectului. Scopul unei asemenea conferințe, ce rămîne ca deziderat, ar fi pe de o parte oferirea de livrabile în cadrul proiectului, iar pe de altă parte acest volum ar fi un moment bun de evaluare internă pentru echipa capitolului. Acest plan însă suferă o mica întârziere din cauza amânării workshopului de la Cluj. Dl. Buruiană subliniază dificultatea metodologică a capitolului și necesitatea trasării unor linii clare și precise care să permită membrilor o abordare unitară a problematicii și să elimine pericolul de a cădea în generalități și generalizări. Dl. Prof. Hoișie ridică problema raportului între generalități și concluzii și studiile de caz și chestiunea selecției studiilor de caz conform unor criterii care să asigure reprezentabilitatea și relevanța acestora pentru întreg. Se menționează că planul dlui Buruiană este fezabil și dă cuvântul dnei Mihaela Aanei, care declară că a adunat o serie de lucrări scanate (în limba germană) despre imagologie și menționează că le va încărca pe Google.Drive pentru a putea fi disponibile tuturor colegilor.

Prof. Dr. Andrei Corbea Hoișie dă cuvântul Dlui Buruiană care, împreună cu Dl. Balan coordonează Capitolul II.4, menționând că și aici este importantă chestiunea documentării și a identificării elementelor / aspectelor cheie pentru o sinteză pertinentă. Ia cuvântul Dl. Mihai Ceaușu care menționează că ar trebui să avem acces la dezbaterile parlamentare ale perioadei pentru a urmări intervențiile unor anumiți politicieni, însă din păcate aceste dezbateri nu sunt digitalizate. O altă variantă ar fi metoda sondajului, plecând de la ceea ce s-a scris, însă din păcate resursele sunt puține și concentrate mai degrabă pe domeniul presei. Dl. Ceaușu menționează că a cercetat deja în acest sens pentru prima perioadă (1918-1922) publicația *Deutsche Volkszeitung* (găsită fragmentar

la Viena și București la Biblioteca Academiei). Dl. Prof. Hoișie subliniază nevoia de a reconstitui peisajul cultural al vremii, apelându-se la surse din cele mai diverse, pentru a elimina pe cât se poate montajul subiectiv și pentru a da o notă de completitudine cercetării. Privind subcapitolul legat de cadrul legislativ, dl. Balan ia cuvântul și menționează principalele resurse bibliografice disponibile, subliniind o singură dificultate principală pentru care ar fi nevoie de o colaborare strânsă cu istoricii: înțelegerea contextului și o înțelegere mai bună a ceea ce se cheamă drept constituțional nescris. Dl. Prof. Hoișie întreabă dacă în Constituția din 1923 apar reglementări de ordin lingvistic și dacă în refuzul țărăniștilor de a vota constituția au existat obiecții de acest gen, referitoare la echilibrul dintre limbi. Dl. Balan răspunde că doar incidental, iar o dezbatere pe tema constituției nu a existat din moment ce țărăniștii au refuzat să ia parte la discuții, considerând constituția un act fraudulos al guvernării. Ia cuvântul Dl. Prof. Iacob și subliniază pericolul căderii în capcana politicianismului și a presei de partid și necesitatea de a consulta toate sursele disponibile, apoi reia idea conform căreia pentru capitolul de imagologie ar trebui colaborat cu o persoană cu studii și specializări în domeniul psihologiei sociale, pentru a câștiga în relevanța metodologică a procedurii. Dl. Prof. Hoișie îi dă dreptate dlui Prof. Iacob, dar menționează că există și o imagologie de tip literar care poate fi acoperită de dna Aanei și o imagologie de tip istoric (vezi cartea lui Klaus Heitmann despre imaginea românului în spațiul lingvistic german) și bineînțeles acea componentă psihologică (vezi Rădulescu Motru). Intervine dl. Buruiană și pune în discuție faptul că trebuie avute în vedere nu doar elementele din constituție, ci și cele derivate din constituție, legislația administrativă și legea învățământului care se ocupă direct de minoritatea germană sau legea comunității germane cu intervenții țintite. Menționează de asemenea că toate marile publicații dedică o secțiune sau discută în subtext problema germanilor pentru că mulți dintre intelectualii vremii au fost educați în cultura germană, având studii universitare în acest spațiu. De aceea trebuie văzute exact ce reviste trebuie asumate și dacă trebuie să se limiteze doar la revistele de impact major sau trebuie mers și la reviste secundare cu apariții periodice. Dl. Prof. Hoișie menționează că și aici membrii echipei, sub îndrumarea lui Dlor. Buruiană, Balan și Schuster și Poledna, trebuie să creeze cadrul metodologic clar și unitar în baza căruia se va desfășura cercetarea.

Dl. Prof. Hoișie dă cuvântul dlui Ionuț Nistor care coordonează Capitolul II.5 privind Limbă și cultură germană în învățământul de stat și privat românesc și germanistica universitară și mobilitatea academică. Se menționează că particularitatea acestui capitol este numărul și diversitatea mare de contributori și de problematici, astfel încât se vedește necesară o armonizare a metodologiei; în acest sens se vor încărca în spațiul comun de stocare resurse teoretice (despre învățământul românesc și istoria învățământului) care să funcționeze ca o bază comună de lucru pentru investigațiile desfășurate în cadrul acestui capitol. Dl. Nistor recomandă pentru colegii mai puțin familiarizați cu lectura textului legislativ consultarea unor antologii ale legislației învățământului pentru acea perioadă, cât și a anuarelor școlilor și universităților. O întâlnire față în față este însă absolut necesară pentru a se rezolva unele probleme semnalizate deja în schița metodologică trimisă (de ex. Includerea unei priviri generale, a unei sinteze pentru capitolul 5.3 (Mobilitate academică) care să rezume și să prezinte concluziile mai generale ale studiilor de caz, care să definească conceptul de mobilitate, să prezinte cadrul în care aceasta a avut loc, care erau țările de destinație). Există deja o

listă a instituțiilor de învățământ superior unde se învața germană, însă rămâne de întocmit o listă a instituțiilor gazdă din Germania și Austria, o harta a mobilităților. Dl. Prof. Hoişie menționează lucrarea dnei Irina Matei care se ocupă în principal de fundația Humboldt însă atinge și problematica mobilităților academice, ca de altfel și câteva din lucrările lui Lucian Năstasă. El menționează de asemenea că trebuie văzut dacă nu există sinteze germane sau austriece în acest sens. De asemenea ar trebui ca cineva să facă deplasări de cercetare în câteva centre universitare mari unde să controleze lista studenților din perioada dată, extrăgând din foile matricole listele studenților români. Intervine dl. Iacob și menționează două studii de caz care pot fi adaptate proiectului: lucrarea dlui Iacob care prezintă cele mai importante 100 de personalități ale României din acea perioadă cu întreaga lor biografie, iar cu ocazia centenarului, a apărut un volum intitulat *Elita Marii Uniri* care prezintă 400 de personalități; aceste lucrări ar putea reprezenta punctul de pornire pentru o imagine generală. Dl. Flavius Solomon menționează și o lucrare a lui Fl. Ioncioaia despre migrația academică, publicată recent într-un volum editat de dl. Solomon împreună cu dl. Rados, unde se discută despre programe și proiecte academice, inclusiv site-uri online cu documente disponibile. Dl. Prof. Hoişie menționează că începând cu acest capitol se ridică problema raportului dintre generalitate și factologie, provocarea constând în explorarea faptelor, pe de o parte, pe de altă parte realizarea unei sinteze acoperitoare. Revenind la tema mobilităților academice, dl. Prof. Hoişie subliniază că există o bază de pornire, însă că la aceasta trebuie incluși nu numai oamenii politici, ci și personalitățile care au influențat spiritualitatea românească, de ex. Nae Ionescu, Lucrețiu Pătrășcanu. Cât privește subcapitolul 5.2 (germanistica universitară), dl. Prof. Hoişie atrage atenția asupra faptului că este un subiect și simplu și greu: simplu, deoarece nu există foarte multe universități, deși nu trebuie uitate politehnicile, greu deoarece presupune o investigație arhivistică detaliată a mai multor aspecte: cât se studia, cum se studia, profilul studiilor. Dl. Nistor menționează că pentru acest subcapitol nu trebuie uitată Arhitectura din București și Academia de Studii Comerciale din București, iar pentru aceste instituții, cât și pentru universitățile mari, există anuare de la care se poate pleca în cercetare înaintea arhivelor. Dl. Prof. Hoişie menționează că pentru subcapitolul legat de lectorii germani, dna Tvardochlib ar trebui să investigheze cazul lui Konrad Richter de la București; trebuie deasemenea căutate informații despre eventualii lectori de la Cluj, la Cernăuți despre Franz Lang, lector de germană din minoritatea locală, bucovineană. Intervine dl. Vițalariu și menționează că în privința mobilităților studențești ar merita întreprinse studii de caz în care să se illustreze prezența studenților români în universități germane, de ex. Viena, însă există o serie de liste publicate în Fondul Ministerului Învățământului cu studenți bursieri și studenți care și-au echivalat studiile din străinătate. În baza acestor liste, s-ar putea întocmi un studiu de caz pe o universitate germană. Dl. Prof. Hoişie menționează că în privința parcursurilor carieră trebuie avută în vedere proporția dintre generalități și cazuri particulare și atrage atenția asupra faptului că studiul despre Gusti nu își are loc în acest capitol, el studiind în străinătate înainte de 1918.

Dl. Prof. Hoişie dă cuvântul dnei Ana-Maria Pălimariu care coordonează împreună cu dna Bedecan Capitolul 6: Import de carte și abonamente de presă. Se menționează faptul că echipa acestui subcapitol s-a întâlnit o dată online (pe zoom) și s-au stabilit pașii de urmat, menționând că pentru acest subcapitol este necesară consultarea multor resurse încă indisponibile (registre inventar ale BCU, arhiva prefecturii etc.), însă

momentan fiecare membru consultă resursele online și lucrează la elaborarea unei metodologii și a unei structuri clare pentru studiile de caz. Dl. Prof. Hoișie menționează dificultățile capitolului, dat fiind faptul că circuite ale importului de carte și presă, librării românești, abonamente de presă etc. țin de un sondaj faptic foarte riguros și laborios și întrebă istoricii dacă ar putea exista date în acest sens în arhive. Dl Nistor menționează Fondurile prefecturilor, căci prefecturile aveau obligația de a alcătui un recensământ al publicațiilor dintr-un anumit județ, transmițându-le ulterior Ministerului de interne și apoi Fondul Ministerului Propagandei (statistici existente pentru anii '30). Accesul la aceste două fonduri este momentan restricționat și probabil anul viitor vor putea fi consultate datele de acolo. Dl. Flavius menționează și fondul Ministerului de interne, iar dl. Ceaușu existența aceluși Birou de presă. Dl. Ceaușu face o recomandare dnei Pălimariu: Teodor Balan, fostul director al bibliotecii din Cernăuți, publică în 1943 o mica lucrare: *Istoria Bibliotecii din Cernăuți* (30 de pagini), menționând totodată că inventarul bibliotecii din Cernăuți se află la Cluj și probabil poate fi consultat la BCU Cluj, căci biblioteca din Cernăuți a fost evacuată în 1940 și mutată cu tot cu arhive la Cluj.

Dl. Prof. Hoișie dă cuvântul dnei Iulia Zup care împreună cu dna Chiriac și dl. Vițalaru coordonează Capitolul 7: Conexiuni academice, punând două întrebări: selecția după care întregul poate fi reconstituit din părți (de exemplu la importul de tehnologii) și cu privire la punctul 7.4: *Transfer ideologic dinspre Germania și Austria*, dacă ar mai fi de adăugat ceva în afară de cele menționate deja (liberalism, social-democrație, agrarianism, teorii rasiste). Dna Zup menționează că au fost selectate o serie de personalități reprezentative, însă este nevoie de o investigație mai detaliată pentru a confirma faptul că acestea sunt într-adevăr personalități cheie în raporturile româno-germane. De asemenea este nevoie de realizarea unui studiu de caz – model pentru a avea o unitate în redactare și cercetare. Dl. Vițalaru menționează că pentru subcapitolul legat de importul de tehnologie se așteaptă accesul la rolele din Fondul Ministerului Industriei și Comerțului și urmează sintetizarea materialului bibliografic adunat până acum. Dl. Vițalaru propune de asemenea ca în toamnă, indiferent de contextual extern dat, să organizăm un workshop sau o conferință, care să motiveze echipa să lucreze concret pe tema proiectului, pentru a face schimb de idei și informații. Dl. Prof. Hoișie menționează că ar fi realizabilă organizarea a maximum 3-4 astfel de conferințe pentru a doua jumătate a acestui an și că organizarea unor astfel de conferințe este foarte bine-venită. Se pune apoi în discuție repartitia temelor pentru subcapitolul 7.4, iar dl. Flavius Solomon menționează că el se va ocupa de mișcările de stânga în general, dat fiind că limba germană era limba oficială a Cominternului, iar foarte mulți tineri cu viziuni de stânga au studiat la Moscova, la universitatea Cominternului, unde se studia în germană. Dl. Poledna se va ocupa de teoriile rasiste, iar dl. Buruiană va discuta despre agrarianism, fiind o gândire central-europeană cu puternică influență austriacă, dar își manifestă interesul de a scrie în mod special despre mișcarea de dreapta, în speță cea legionară, și contactele pe care Zelea-Codreanu, de exemplu, îleare cu mediul german, împrumutând nu doar idei, ci și simboluri, practici politice în mod concret. Dl. Prof. Hoișie ridică problema liberalismului și întrebă în ce măsură ideologia liberală românească are contacte directe cu mediul german. Dl. Buruiană menționează că în privința liberalismului, problema este complexă: există influențe puternice din spațiul german, atât prin lecturi foarte serioase cât și traduceri din gânditori germani, însă liberalii români împrumută politic din spațiul francez și doar din punct de vedere economic din Germania, astfel încât aceste influențe

sunt mai greu de recuperate în mod direct, adică nu există filiații ideologice concrete, dar le pot fi creionate la nivel general. Există un studiu despre sursele gândirii liberale românești în care se menționează clar influențele germane, însă nu există un studiu separat și este dificil de reconstruit liberalismul românesc și conexiunile sale directe cu mediul german. Dl. Prof. Hoişie subliniază că pentru acest sub-capitol ar fi necesară organizarea unei întâlniri separate cu membrii echipei și discutate în amănunt reperele metodologice, dat fiind faptul că circulația ideilor dinspre lumea germană este esențială în recrearea tabloului ideologic românesc. Dna Zup menționează că surse bibliografice privind raporturile ideologice pot fi extrase și în cadrul cercetărilor efectuate la punctul 7.2. care inventariază citările din autorii germani, evidențiindu-se poziționarea autorului față de sursa citată.

Dl. Prof. Hoişie dă cuvântul Dnei Ana Maria Minuț care împreună cu dna Zaharia coordonează Capitolul 8: Dicționare și traduceri pentru a prezenta eventualele probleme sau dificultăți întâmpinate. Dna Minuț menționează repartitia membrilor echipei pe lucrări lexicografice și familiarizarea echipei cu analiza unui dicționar după modelul lui Mircea Seche: *Schiță de istorie a lexicografiei române*. O problemă la acest capitol o reprezintă necesitatea introducerii unui subcapitol 8.1.1 care să prezinte o privire de ansamblu și să traseze caracteristicile generale ale principalelor tipuri de dicționare și glosare terminologice. În privința subcapitolului privind traduceri, repartitia pe materialul primar este destul de clară (dna Fr. Solomon traduceri în limba idiș, dl. Balogh traduceri în limba maghiară, Dna Laza și Wittstock parcurg bibliografia pentru beletristică și dna Zup, Chiriac, Bruckner și Odoviciuc repartitia textelor nonliterare). Și în cazul acestui subcapitol (8.2) intervine chestiunea raportului dintre prezentarea generală și selecția și prezentarea unor studii de caz. Se menționează că pentru subcapitolul 8.3 trebuie realizată o selecție de publicații, selecție care există și la care trebuie adăugată Revista *Contemporanul* al lui Ion Vinea pentru a se evidenția linia modernistă în cultura română.

Dl. Prof. Hoişie face referință la Capitolul 9 (Dramaturgie, film, arte plastice, muzică, sport) coordonat de dna Ursula Wittstock și îi dă cuvântul dlui Nistor pentru a prezenta importul de filme germane. Dl. Nistor spune că nu a reușit încă să identifice date centralizate despre importul de filme germane cu atât mai mult cu cât acest import nu a fost o operațiune controlată de stat sau efectuată de către stat, ci a fost o operațiune particulară și astfel trebuie consultat Fondul Direcției de Poliție pentru a vedea dacă a existat o supraveghere în acest sens: asupra importului, proiecțiilor de filme, eventuale incidente care s-au produs la vizionarea de filme. S-a lucrat însă cu periodicele vremii, astfel încât există deja creionată o anumită imagine, însă un studiu în acest domeniu și nu numai trebuie realizat și prin compararea importului de filme germane cu cel de filme americane, franceze etc. Dl. Nistor menționează că problema filmului german nu ține doar de import, doar de ruta comercială, ci și de implicațiile profunde, căci o serie de regizori, cameramani, scenariști etc au făcut studii în Germania sau au venit din Germania în România pentru a lucra aici. Dl. Prof. Hoişie întreabă dacă Arhiva Națională de Filme nu ar fi o sursă interesantă de explorat, iar dl. Nistor răspunde că instituția nu are o arhivă scrisă bine pusă la punct, ci mai degrabă o arhivă video și există taxe destul de mari pentru vizualizarea fondurilor. Dl. Prof. Hoişie dă cuvântul dnei Tvardochlib pentru a vorbi despre dramaturgia germană în repertoriul teatrelor românești; ea trece în revistă parcursul de documentare, menționând că în revistele culturale ale vremii există multe

mențiuni privind filme germane proiectate în București și în special, în special la Jeni Acterian, care însă nu menționează însă niciodată filmul sau regizorul, ci doar comentarii privind conținutul. Dna Tvardochlib subliniază aici că nu trebuie uitată influența în domeniul regiei, mai ales cea a lui Max Reinhardt, iar dl. Prof. Hoișie îl menționează pe Soare Z. Soare ca fiind un bun cunoscător al dramaturgiei germane, punându-l în scenă pe Schiller. Dl. Prof. Hoișie îi dă cuvântul dlui Mihăilă care confirmă faptul că a adunat o bază documentară solidă pe domeniul repertoriului muzical și cel de divertisment, menționând faptul că la București a reușit să colecteze informații privind toate stagiunile, (la Iași nu a existat o Filarmonică decât cu întreruperi), iar repertoriul din spațiul german a fost foarte bogat și datorită faptului că George Georgescu este cel care preia direcțiunea instituției și îl aduce la București pe Strauss și îl impune pe Wagner. Se menționează și parcurgerea revistelor *Rampa* și *Muzica*, urmând consultarea și altor publicații culturale. Din păcate, este evidențiat deficitul în privința documentării pe domeniul arte plastice. Se reiterează necesitatea contactului mai strâns cu coordonatoarea, dna Wittstock, și cu colegii clujeni implicați.

Dl. Prof. Hoișie dă cuvântul Dlui Ceaușu, coordonator al Capitolului 10 (*Integrarea minorităților în statul roman, cadrul legislativ și Liga Națiunilor*), care menționează că nu a reușit să intre în contact cu dl. Kühner. Dl. Prof. Hoișie asigură faptul că îl va informa pe dl. Kühner în această privință. Dl. Ceaușu recunoaște că pentru moment nu a reușit să creioneze un cadru metodologic propriu-zis de abordare pentru acest capitol, ci s-a concentrat pe anumite elemente factologice pe care le-ar putea avea în vedere, printre care este cel legată de partidele germane de după 1918 și modul în care acestea au interacționat cu partidele politice românești, maniera în care anumiți reprezentanți ai germanilor au migrat în partidele românești pentru a susține astfel mai bine cauza comunității lor, însă există multe alte aspecte care trebuie parcurse în arhive. Dl. Flavius Solomon intervine și amintește de două lucrări mai vechi însă puțin folosite în istoriografia românească și anume lucrarea lui Otmar Kollar pentru o privire de ansamblu și lucrarea lui Szolt Lengyel pentru Transilvania care discută și raporturile dintre partidele maghiare. Dl. Vițalaru menționează că pentru subcapitolul privind Liga Națiunilor are deja adunat un bogat material documentar și speră că în a doua parte a anului să poată scrie o comunicare pe acest subiect. În plus va colabora cu dl. Prof. Leuștean care i-a promis suport metodologic și documentar.

Dl. Prof. Hoișie trece la Capitolul 11 (*Comunități cu rădăcini germane în România Mare*) față de care își manifestă îngrijorarea privind modul în care se va desfășura colaborarea cu dl. Prof. Scharr de la Innsbruck, care trebuia să vină în luna aprilie la Iași pentru o discuție pe acest subiect, deplasare care însă nu a mai putut avea loc. Pentru acoperirea acestui capitol și mai ales a subcapitolului 11.1 se mizează și pentru crearea unui post la Cluj pentru dl. Lorand Madly care lucrează la Institutul Barițiu. Ia cuvântul dl. Mihăilă care aduce aminte de un număr din revista *Spiegelungen* care tematizează problematica comunităților germane din Dobrogea, iar dl. Prof. Hoișie îl aduce în discuție pe dl. Tobias Weger de la IKGS care este specialist în această tematică a germanilor dobrogeni și care poate oferi oricând suport și îndrumare.

Dl. Prof. Hoișie trece la Capitolul 12 (*Imaginea Celuilalt în discursul public al germanilor din România și imaginea germanului din România în discursul public al conlocuitorilor români, maghiari, evrei etc.*), coordonat de dl. Balogh unde este necesară o discuție detaliată cu colegii de la Cluj. Apoi, Capitolul 13 (*Limba germană ca limbă*

maternă și Interferențe lingvistice cu limbile și dialectele de contact), coordonat de dna Vladu, presupune chestiuni de statistică și evaluare și dă cuvântul dnei Minuț pentru a explica dacă ar fi posibilă realizarea unui subcapitol general pornind de la câteva cazuri speciale. Dna Minuț spune că a discutat cu dna Zaharia în acest sens și confirmă această posibilitate, punându-se în discuție atât contactele la nivel popular cât și cele la nivel literar. Dl. Prof. Hoișie atrage însă atenția asupra faptului că pentru limbile slave nu există nici un membru din echipă cu competențe lingvistice necesare. Membrii echipei o nominalizează pe dna Botnari care cunoaște limba rusă și dna Pătrău care cunoaște rusa și puțin polona. Dl. Prof. Hoișie o nominalizează pe dna Minuț pentru a prelua coordonarea acestui subcapitol 13.2 pentru a vedea cum se pot adăuga și celelalte limbi și pentru a realiza o schiță metodologică. Dna Minuț acceptă.

Dl. Prof. Hoișie dă cuvântul dlui Lihaciu care, împreună cu dl. Kühner, coordonează Capitolul 14 (Câmpuri culturale ale comunităților germanofone); acesta prezintă repartitia membrilor pe teme. Ia cuvântul dna Zup care anunța faptul că lucrează la o sinteză despre mișcarea asociativă în rîndul minorității germane. Ia cuvântul dna Chelaru care mărturisește că pentru subcapitolul pentru care este responsabilă nu a reușit să colecteze un material prea bogat (din cauza închiderii bibliotecilor) pentru Vechiul Regat, însă are deja un material cuprinzător pentru Basarabia și Banat, a parcurs *Deutsches Volksblatt, Deutsche Zeitung Bessarabiens* (unde există o rubrică specială pentru germanii din Basarabia) și o serie de calendare. Ia cuvântul dl. Nistor care lucrează momentan la stabilirea unui raport comparativ între instituțiile private de învățământ din Vechiul Regat și cele din Transilvania, atrăgând atenția asupra faptului că acest subcapitol vine în prelungirea capitolului 5 pe care îl coordonează și astfel trebuie acordată o atenție deosebită programelor școlare și metodologiilor din perioada respectivă pentru a vedea dacă experiențele transilvănene au fost diferite față de cele din Vechiul Regat. Ia cuvântul dl. Lihaciu care menționează că stabilise cu dl. Kühner ca la întâlnirea de la Cluj (prevăzută pentru luna iunie) să fi trasată o împărțire mai clară a sarcinilor pentru fiecare subcapitol, dl. Kühner asumându-și prima parte și partea de generalități; această întâlnire nemaiavând loc, distribuția sarcinilor a rămas momentan neclară. Există și varianta de a-l include ca specialist consultant și pe dl. Christian Maner în privința istoriei bisericii evanghlice. Dl. Prof. Hoișie menționează că va lua legătura cu dl. Kühner pentru a relua discuțiile pe acest capitol, dă apoi cuvântul Dnei Francisca Solomon responsabilă pentru capitol 14.2.4 care recunoaște că încă pentru această tematică nu are încă o bază documentară foarte bine pusă la punct, ocupându-se cu precădere de alte capitole.

Dl. Prof. Hoișie menționează că dna Olivia Spiridon a făcut deja o proiecție foarte bine pusă la punct asupra metodologiei și cadrului teoretic pentru Capitolul 15 (Producția culturală cultă), iar mai sensibile ar fi subcapitolul 15.1. 4 (*Autori de limbă germană din România publicați în edituri din Germania și Austria*) despre care dna Chelaru menționează că a discutat cu dna Spiridon într-o sedință online cu membrii echipei și că a primit foarte mult material privind cadrul teoretic. De asemenea mai puțin clar este subcapitolul 15.2 (*Centre ale culturii germane în România*) unde, dincolo de generalități, trebuie stabilit cine va prelua centrul de la Rădăuți. Ia cuvântul dna Aanei și spune că a preluat ea acest subcapitol și lucrează împreună cu dna Tvardochlib.

Dl. Prof. Hoișie trece la Capitolul 16 (Câmpurile culturale germanofone locale și spațiul germanofon central-european) coordonat de dna. Francisca Solomon și dl. Flavius Solomon, capitol care reunește aspecte din capitolele anterioare, dar care își are și propriul specific. Ia cuvântul dna Francisca Solomon care prezintă conceptele teoretice ce vor sta la baza redactării capitolului (conceptul de câmp cultural, transfer cultural, teorii imagologice, definirea și problematizarea conceptului de spațiu central-european,

relația centru/centre și periferie care implică chestiuni legate de modelare socială, politică economică etc.) și menționează că multe aspecte se suprapun cu cele discutate în capitolul 12 coordonat de dl. Balogh. Dna Solomon menționează că au existat discuții cu colegii din acest capitol care au dus la completarea acestei proiecții metodologice, însă nu toți colegii au avut reacții în acest sens. Dna Pălimariu, dna Spiridon și dl. Madli și-au anunțat deja intenția privind redactarea unor studii de caz.

Dl. Prof. Hoişie trasează câteva concluzii ce decurg din parcurgerea capitol cu capitol al stadiului cercetării :

- este necesară o nouă parcurgere a sumarului pentru a vedea unde și în ce măsură există suprapuneri problematice ;
- s-au identificat o serie de vulnerabilități, cum ar fi :
 - colaborarea cu colegii clujeni la anumite capitole
 - precizarea clară a colaborării cu colegii din exterior (dl. Scharr în primul rând, dar și dl. Kühner)
 - coordonarea capitolelor foarte cuprinzătoare

Dl. Prof. Hoişie invită colegii să formuleze observații sau comentarii legate de ceea ce s-a discutat. Dl. Prof. Iacob intervine și menționează o problemă care nu s-a discutat anterior decât tangențial și anume raportul dintre generalități și studii de caz și menționează că nu pot fi trasate niște procente clare, căci fiecare capitol își are specificul său. Trebuie însă stabilit un raport orientativ pentru toți coordonatorii de capitole și propune un raport aproximativ : generalitățile să reprezinte 33% (20 % introducere și 10% concluzii) și 66% studiile de caz. Dna Pălimariu îl întreabă pe dl. Nistor dacă în România a ajuns filmul *Tarzan* cu actorul șvab Weissmüller. Răspunde dl. Buruiană cum că filmul a rulat, însă nu apare informația cum că actorul este născut în România. Dna Pălimariu subliniază nevoia generală de întâlniri directe cu colegii clujeni și de a se prezenta (în linia prezentată de dlui Nistor și Vițalaru) rezultatele cercetărilor parțiale la o serie de conferințe organizate în cadrul proiectului. De asemenea menționează că ar fi utilă o listă de contacte pentru membrii proiectului, nu numai de email, ci și de telefon. Dl. Prof. Hoişie menționează că cine dorește să comunice numărul de telefon îl poate comunica dnei Zaharia și ea îl va include pe o listă comună disponibilă tuturor.

Dl. Prof. Hoişie mai menționează câteva aspecte punctuale :

- între 20 și 30 iunie va avea loc o întâlnire comună cu echipa de Cluj, găzduită de Alexandra Chiriac pe zom.us ;
- procesul verbal va fi redactat pe baza înregistrării și va fi transmis colegilor în cel mai scurt timp ;
- se pot face comenzi de cărți până la sfârșitul lunii iunie. Cărțile deja comandate au sosit pe adresa Facultății de Litere.
- Se pot încărca materiale scanate pe platforma [google.drive](https://drive.google.com/)
- Cine dorește să facă deplasări în țară sau în străinătate în a doua parte a anului este rugat să se exprime, adresându-se doamnei Zaharia sau dlui prof. Hoişie
- Cine are idei concrete privind organizarea de workshopuri pe anumite teme (anul acesta 3-4 workshopuri ar putea fi acoperite), să le redirecționeze dnei Zaharia sau dlui Prof, Hoişie.

Dl. Prof. Hoişie încheie ședința, mulțumind tuturor pentru participare.

4 iunie 2020

Alexandra Chiriac